

بسمه تعالی

وزارت امور اقتصادی و دارایی
سازمان خصوصی سازی

خلاصه فرآیند خصوصی سازی
در راستای قانون برنامه سوم توسعه
و اطلاعات عملکرد
واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت

دی ماه ۱۳۸۳

عناوین:

۱_ مقدمه

۲_ بخش اول- هدف، الزامها و دامنه شمول خصوصی سازی

۳_ بخش دوم- ساختار نهادی در فرآیند خصوصی سازی

۴_ بخش سوم- وظایف و مسؤولیت‌های سازمان خصوصی سازی

۴-۱: مکانیسم اجرایی واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت

۴-۲: عملکرد واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت در سالهای قبل

۴-۲-۱: جدول وضعیت فروش سهام شرکت‌های دولتی بر اساس دوره واگذاری از ۱۳۷۰ لغایت ۱۳۸۲

۴-۲-۲: جدول وضعیت عملکرد فروش سهام شرکت‌های دولتی بر اساس شرکت مادر تخصصی از ۱۳۷۰ لغایت ۱۳۸۲

۴-۲-۳: نمودار ارزش واگذاری سهام شرکت‌های دولتی از ۱۳۷۰ لغایت ۱۳۸۲

۵_ بخش چهارم- دبیرخانه هیأت عالی واگذاری

۶_ بخش پنجم عملکرد واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و مقایسه اهداف بودجه ای در چارچوب قانون برنامه سوم توسعه

۷_ بخش ششم - بستر سازی در اجرای سیاست خصوصی سازی

۸_ بخش هفتم - چالشهای فراروی - الزامها و نیازها

مقدمه

فصل سوم قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ج.ا.ایران (۱۳۷۹-۱۳۸۳) در مقیاس با دو برنامه پیش از آن برای نخستین بار کوشیده است تا با معرفی چارچوبی برای واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت، مبنای سنجیده‌تری برای این منظور فراهم آورد. نوزده ماده قانونی گنجانده شده در فصل سوم برای پوشش موضوعاتی مانند هدف، الزامها، تعیین دامنه شمول واگذاری، شناسایی هیأت عالی واگذاری به عنوان مقام سیاست‌گذار، تأسیس سازمان خصوصی‌سازی به عنوان نهاد مجری، تسهیم عواید واگذاری، شناسایی هیأت داوری و بیمه مسؤلیت از جمله مواردی است که این قانون را نسبت به موارد مشابه قبلی برتری می‌بخشد. الگوی حقوقی موجود در فصل سوم قانون برنامه سوم توسعه به تفکیک مواد، مشتمل بر موارد ذیل می‌باشد:

ماده ۹: هدفهای واگذاری

مواد ۱۰-۱۱: الزامها و دامنه شمول واگذاری

مواد ۱۲-۱۴: شناسایی هیأت عالی واگذاری به عنوان مقام تصمیم‌گیر و ناظر بر امور واگذاری.

ماده ۱۵: شناسایی نهاد مسؤول خصوصی‌سازی.

مواد ۱۶-۱۸: اولویتها و شیوه واگذاری.

در همین راستا، واگذاری مدیریت و اجاره، و مصادیق رعایت تعهداتی برای خریداران و ارایه تخفیفات متقابل از سوی دولت نیز مورد توجه قرار گرفته است.

ماده ۱۹: نحوه مصرف وجوه واگذاری.

مواد ۲۰-۲۳: شناسایی هیأت داوری برای رسیدگی به شکایتها و اختلافهای مربوط به امر واگذاری.

ماده ۲۴: مصونیت مجریان امر واگذاری و بیمه دست اندرکاران و مجریان.

مواد ۲۵-۲۷: نحوه پرداخت غرامت و خسارت، معافیت از مالیات نقل و انتقال سهام، جا به جایی کارکنان و تادیه بدهی شرکت‌های مشمول واگذاری.

این فصل با پیش‌بینی یک اساسنامه، پنج آیین‌نامه اجرایی، دو دستورالعمل و تعدادی ضوابط و ساز و کار اجرایی، مجموعه قوانین و مقررات نسبتاً کاملی را در مورد واگذاری سهام شرکت‌های دولتی پدید آورده است.

بخش اول:

هدف، الزامها و دامنه شمول خصوصی سازی در برنامه سوم توسعه

الف- هدف:

به منظور شتاب بخشیدن به رشد اقتصادی، ارتقای کارایی اقتصادی و بهره‌وری منابع مادی و انسانی، افزایش رقابت‌پذیری و مشارکت بخش خصوصی در فعالیتهای اقتصادی و منطقی کردن اندازه دولت و کاستن از بار مالی و مدیریتی آن در تصدی فعالیتهای اقتصادی، خصوصی سازی در چارچوب این قانون و مقررات مربوط اجرا خواهد شد.

ب- الزامها:

در واگذاری سهام شرکت‌های دولتی رعایت برخی موارد الزامی است از جمله آن که خصوصی سازی باید در چارچوب قانون اساسی صورت پذیرد و امر واگذاری در جهت تحقق اهداف برنامه باشد و خود هدف قرار نگیرد. همچنین واگذاری سهام موجب تهدید امنیت ملی و یا تزلزل حاکمیت ارزش‌های اسلامی انقلاب نگردد. به خدشه‌دار شدن حاکمیت نظام یا تضییع حق مردم و یا ایجاد انحصار نیانجامد و حتی المقدور به توسعه مشارکت عمومی منجر شود.

ج- دامنه شمول:

سهام متعلق به وزارتخانه‌ها، مؤسسه‌ها و شرکت‌های دولتی که ادامه فعالیت آنها در بخش دولتی غیر ضروری است، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و سایر شرکت‌هایی که بیش از ۵۰٪ سرمایه و یا سهام آنها منفرداً یا مشترکاً متعلق به وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی (به استثنای بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکت‌های بیمه) است و نیز سایر شرکت‌های دولتی مشمول ذکر نام یا تصریح نام و سهام متعلق به دستگاه‌های فوق در شرکت‌های غیر دولتی و یا تابع قانون خاص مشمول امر واگذاری می‌باشند.

بخش دوم:

ساختار نهادی در فرآیند خصوصی سازی

نهادهای پنج‌گانه ذیل به عنوان مراجع اتخاذ تصمیم، سیاست‌گذار و ناظر، مجریان امر و رسیدگی کننده اشکالات اجرایی

پیش‌بینی گردیده‌اند:

- هیأت وزیران
- هیأت عالی واگذاری
- سازمان خصوصی سازی
- هیأت داوری
- شرکت‌های مادر تخصصی

بر این پایه هیأت عالی واگذاری و هیأت وزیران به عنوان مراجع اتخاذ تصمیم و سیاست‌گزار تلقی می‌شوند. همچنین هیأت عالی واگذاری عهده‌دار هماهنگی، نظارت و کنترل فرآیند واگذاری و حسن اجرای قانون و مقررات می‌باشد. سازمان خصوصی‌سازی به عنوان مقام مجری، اقدامات تعیین ارزش پایه سهام و واگذاری سهام مشمول و مصوب را از طریق اعمال وکالت در امر واگذاری سهام به عهده دارد در عین حال به اجرای سیاست‌های تعیین شده توسط هیأت عالی واگذاری می‌پردازد. همچنین شرکت‌های مادر تخصصی، به عنوان صاحبان سهام دولتی، شرکت مشمول واگذاری را برای عرضه به بخش خصوصی آماده می‌سازند و اقدامات پیش‌بینی شده در قانون برای اصلاح ساختار شرکت‌ها را بعمل می‌آورند.

هیأت داوری نیز وظیفه رسیدگی به اتخاذ تصمیم در مورد شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی در فرآیند خصوصی‌سازی را بر عهده دارد.

فرآیند عملیاتی خصوصی‌سازی با کارکرد سازمان خصوصی‌سازی عینیت می‌یابد به همین منظور سازمان خصوصی‌سازی به استناد ماده ۱۵ فصل سوم قانون برنامه سوم توسعه و با تغییر اساسنامه سازمان مالی گسترش مالکیت واحدهای تولیدی تشکیل گردیده است.

اساسنامه آن در تاریخ ۱۳۸۰/۱/۲۹ توسط هیأت محترم وزیران تصویب و پس از تایید شورای نگهبان در تاریخ ۱۳۸۰/۲/۱۶ ابلاغ گردیده است.

سازمان خصوصی‌سازی به عنوان یک نهاد اجرایی مسؤول تنظیم راهکارهای مناسب به منظور تسریع و تسهیل دستیابی به توسعه مشارکت عمومی در جهت تحقق ارتقای کارایی و افزایش بهره‌وری منابع مادی و انسانی و توسعه توانمندی‌های بخش خصوصی و تعاونی و ارائه آن به هیأت عالی واگذاری همچنین عرضه و واگذاری سهام شرکت‌های قابل واگذاری طبق برنامه زمان‌بندی مصوب و اجرای سیاست‌های تعیین شده از سوی هیأت عالی واگذاری نظارت بر اجرای دقیق مفاد قراردادهای مربوط به واگذاری، مدیریت و اجاره و انجام سایر وظایفی که برای واگذاری سهام و خصوصی‌سازی در چارچوب برنامه‌های پنج ساله توسعه به عهده سازمان محول گردیده را عهده‌دار می‌باشد.

بخش سوم:

وظایف و مسؤولیت‌های سازمان خصوصی‌سازی

الف- مکانیزم اجرایی واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت:

در مراحل واگذاری سهام شرکت‌های دولتی حسب مقررات فصل سوم قانون برنامه سوم توسعه، سازمان خصوصی‌سازی دو وظیفه اساسی به عهده دارد:

این سازمان به عنوان شرکتی دولتی در قالب یک شرکت مادر تخصصی تعریف شده است و به وظایف این گونه شرکت‌ها مطابق با مجموعه قوانین برنامه سوم توسعه عمل می‌نماید.

به استناد ماده "۱۵" قانون برنامه سوم توسعه، شرکت‌های مادر تخصصی پس از تایید و تصویب اسامی شرکت‌های قابل فروش آنها توسط هیأت عالی واگذاری و هیأت وزیران متضمن برنامه زمان‌بندی و روش فروش، نسبت به امضای وکالتنامه با سازمان خصوصی‌سازی به منظور تعیین قیمت پایه سهام و طی مراحل فروش سهام اقدام می‌نمایند. به عبارت دیگر سازمان خصوصی‌سازی در برنامه واگذاری سهام شرکت‌های دولتی، به عنوان یک نهاد متمرکز و مستقل عهده‌دار دریافت مدارک و اطلاعات لازم، ارزشیابی سهام، اخذ وکالت فروش از شرکت‌های مادر تخصصی، اعلام عمومی فروش در جراید کثیرالانتشار و اقدام در خصوص واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت می‌باشد.

بر این پایه مکانیسم اجرایی واگذاری سهام شرکت‌های دولتی حسب مقررات فصل سوم قانون برنامه سوم توسعه به شرح زیر

می‌باشد:

- ارتباط شرکت‌های دولتی با وزرا به عنوان مجمع عمومی و نمایندگان صاحبان سهام قطع می‌شود و شرکت‌های مادر تخصصی به عنوان مجمع عمومی و صاحبان سهام شرکت‌های دولتی ایفای نقش می‌کنند. شرکت‌های مادر تخصصی با توجه به ماموریتی که به آنها محول شده است در بدنه دولت باقی می‌مانند و واگذار نمی‌شوند.

- شرکت‌های دولتی در قالب شرکت‌های مادر تخصصی سازماندهی می‌شوند.

- شرکت مادر تخصصی شرکت‌های دولتی را در صورت لزوم اصلاح ساختار می‌نماید و پیشنهاد تعیین تکلیف را به دبیرخانه هیأت عالی واگذاری ارائه می‌نماید.

- هیأت عالی واگذاری فهرست اسامی شرکت‌های قابل فروش، انحلال و ادغام و برنامه زمان‌بندی و روش فروش آنها را بررسی و تایید می‌نماید.

- هیأت وزیران فهرست بند فوق را بررسی و تصویب می‌نماید.

- شرکت مادر تخصصی به منظور طی مراحل واگذاری به سازمان خصوصی‌سازی وکالت می‌دهد و اوراق و اسناد مالی به همراه اطلاعات لازم را در اختیار قرار می‌دهد.

- سازمان خصوصی‌سازی نسبت به تعیین ارزش پایه سهام مورد واگذاری، تعیین سهام ترجیحی برای واگذاری به کارکنان و اخذ سایر مجوزهای مورد نیاز حسب مورد هیأت عالی واگذاری اقدام نموده و قیمت پایه سهام را به تصویب هیأت عالی واگذاری می‌رساند.

- سازمان خصوصی‌سازی با توجه به وضعیت بازار، آگهی فروش سهام را در جراید منتشر می‌نماید.

- سازمان خصوصی‌سازی در آگهی فروش، میزان سهام ترجیحی و سایر مواردی که در قانون تصریح شده است را تعیین و در خصوص آنها اقدام می‌نماید.

- سازمان خصوصی‌سازی در صورت لزوم در قبال تعهدات خریداران با توجه به ضوابط و آیین‌نامه‌های اجرایی تخفیفات مناسب ارائه می‌نماید.

- درآمد حاصل از فروش سهام به تفکیک ۵۰٪ به شرکت مادر تخصصی و ۵۰٪ به خزانه تخصیص می‌یابد.

- در صورت عدم فروش سهام در دوره وکالت، سازمان خصوصی‌سازی مراتب را به هیأت عالی واگذاری گزارش نموده و حسب رهنمود هیأت مذکور اقدام می‌نماید.

- سازمان خصوصی سازی برای فروش سهام بر اساس تصویب نامه های هیأت وزیران و تعرفه مصوب هیأت عالی واگذاری از شرکت مادر تخصصی حق الوکاله و کارمزد دریافت می نماید.

ب- عملکرد واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت در سالهای قبل:

وضعیت فروش سهام شرکت های دولتی بر اساس دوره واگذاری از سال ۱۳۷۰ که آغاز اجرای برنامه خصوصی سازی در کشور با رویکرد واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت در راستای سیاست های برنامه اول توسعه تلقی می گردد، لغایت سال ۱۳۸۲ به صورت جداول صفحه بعد می باشد.

جدول وضعیت فروش سهام شرکت های دولتی بر اساس دوره واگذاری از سال ۱۳۷۰ لغایت سال ۱۳۸۲

دوره واگذاری	روش فروش	مبلغ فروش (میلیارد ریال)	درصد از کل دوره ها
۱۳۷۰ لغایت ۱۳۷۳	بورس	۷۹۰,۹	۳,۸۳%
	مزایده	۲۳۰,۶	۱,۱۱%
	مذاکره	۶۹۴,۲	۳,۳۳%
	جمع	۱۷۱۵,۷	۸,۳%
از سال ۱۳۷۴ لغایت ۱۳۷۶	بورس	۴,۱۳۷۰	۶,۶۳%
	مزایده	۲۹,۱	۰,۱۴%
	مذاکره	۳۸۱,۲	۱,۸۴%
	جمع	۱۷۸۰,۷	۸,۶۱%
از ۱۳۷۷ لغایت ۱۳۷۹	بورس	۴۳۶۲,۹	۲۱,۰%
	مزایده	۴۶۹,۴	۲,۲۷%
	مذاکره	۰	۰,۰%
	جمع	۴۸۳۲,۳	۲۳,۳۷%
از ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۸۲	بورس	۹۰۴۳,۹	۴۳,۷۵%
	مزایده	۳۳۰۰,۲	۱۵,۹۷%
	مذاکره	۰	۰,۰%
	جمع	۱۲۳۴۴,۱	۵۹,۷۲%
جمع دوره ها		۲۰۶۷۲,۸	۱۰۰,۰%

جدول وضعیت عملکرد فروش سهام شرکت های دولتی بر اساس شرکت مادر تخصصی از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۲

بخش چهارم: دبیرخانه هیأت عالی واگذاری

علاوه بر وظایف سازمان خصوصی سازی که در بخش دوم به آن اشاره شد، با حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس هیأت عامل سازمان خصوصی سازی مسؤولیت دبیرخانه هیأت عالی واگذاری را نیز عهده دار گردیده و به عنوان دبیر هیأت عالی واگذاری تعیین شده است. وظایف دبیرخانه هیأت عالی واگذاری به شرح ذیل می باشد:

- تهیه و تدوین پیش نویس آیین نامه ها، دستورالعمل ها، ضوابط و راهکارهای منظور شده در ماده "۱۴" قانون برنامه سوم توسعه.
- دریافت فهرست سهام و شرکت های موضوع ماده "۱۱" قانون برنامه سوم توسعه.
- طبقه بندی سهام و شرکت های موضوع ماده "۱۱" قانون برنامه سوم توسعه برای جلوگیری از تکرار با توجه به مفاد بندهای "۱" و "۲" تبصره "۴" ماده "۴" قانون مذکور و پیشنهاد آن به هیأت عالی واگذاری برای طی مراحل بعدی.
- هماهنگی با شرکت های مادر تخصصی به منظور ارائه پیشنهاد تعیین تکلیف و برنامه زمان بندی واگذاری سهام و شرکت ها و درج آن در دستور جلسه هیأت عالی واگذاری.
- جمع آوری اطلاعات لازم و تشکیل بانک اطلاعاتی مربوط.
- برقراری سیستم مناسب اطلاع گیری و اطلاع دهی.
- تهیه طرح و الگوی کلی زمان بندی و واگذاری سهام و پیشنهاد آن به هیأت عالی واگذاری برای طی مراحل بعدی.
- انجام بررسی های کارشناسی در خصوص نحوه حمایت از حقوق سهامداران جزء و پیشنهاد تصویب آن به هیأت عالی واگذاری.
- بررسی مشکلات شرکت های مادر تخصصی و سازمان خصوصی سازی در امر واگذاری و ارائه پیشنهاد لازم به هیأت عالی واگذاری.
- تهیه گزارش های تحلیلی ادواری متضمن تجزیه و تحلیل ها و بررسی نقاط قوت و ضعف و بازخوردهای فرآیند و راهکارهای پیش برنده جهت ارائه به هیأت عالی واگذاری.
- بهره گیری از نظرات کارشناسان خبره به منظور تدوین برنامه نظارت بر فرآیند واگذاری و سازماندهی فعالیت های فرهنگی، تبلیغاتی در امر واگذاری.
- فراهم آوردن مقدمات تشکیل جلسات هیأت عالی واگذاری.

جلسات هیأت عالی واگذاری از تاریخ ۱۳۷۹/۵/۱۸ (تشکیل اولین جلسه) شروع گردیده و تا تاریخ گزارش بالغ بر ۵۱ جلسه برگزار نموده است که تعداد ۷۴ گزارش ارایه شده به هیأت مذکور و ۷۵ مصوبه و تأییدیه به همراه تصویب واگذاری ۴۷۰ شرکت مشتمل بر برنامه زمانی و فروش و درصد سهام قابل فروش آنها و مجوزادغام و انحلال تعداد ۸۵ شرکت و نیز تصویب ۹۵ مورد قیمت پایه سهام شرکتها خلاصه ای از حاصل کار دبیرخانه و جلسات این هیأت بوده است.

بخش پنجم:

عملکرد واگذاری سهام شرکتهای دولتی و مقایسه اهداف بودجه در چارچوب قانون برنامه سوم توسعه

الف: عملکرد سازمان خصوصی سازی در چارچوب برنامه سوم توسعه

به طور معمول، ارزیابی عملکرد واگذاری در هر سال، برپایه تکالیف بودجه ای همان سال ارزیابی می شود از این دیدگاه گزارش آماری عملکرد واگذاریها در قانون برنامه سوم توسعه و مقایسه آن با تکالیف بودجه هر سال به شرح زیر می باشد.

جدول مقایسه ای بررسی تحقق اهداف درآمدی واگذاری ها در برنامه سوم توسعه

سال	ارزش اسمی عملکرد - میلیارد ریال	درآمد پیش بینی شده در بودجه - میلیارد ریال	وصولی خزانه از واگذاری ها میلیارد ریال	انحراف بودجه با وصولی خزانه - درصد
۱۳۸۰	۲۰۱	۲۴۰۰	۹۳٫۶	۲۴۶۴
۱۳۸۱	۳۱۳۱	۶۰۰۰	۱۰۵۰	۴۷۱
۱۳۸۲	۹۰۱۱	۷۰۰۰	۵۰۰۶	۴۰
تا آخر آذر ۱۳۸۳	۵۰۲۹	۱۲۰۰۰	-	-

اختلاف ارزش اسمی واگذاری ها در هر سال و وصولی خزانه در همان سال، ناشی از فروشهای نقد و اقساط سهام می باشد که موجب می گردد برخی از ارقام فروش در سنوات آتی وصول گردند، همچنین اقساط وصولی ناشی از فروشهای قسطی سالهای گذشته نیز در وصولی سال مربوط درج می گردند. باتوجه به اینکه عملکرد واگذاریها در سال جاری مبنای کاملی برای مقایسه در اختیار قرار نمی دهد لذا اطلاعات کامل عملکرد مذکور براساس جداول زیر ارائه شده است.

تعداد سهام و ارزش واگذاری به تفکیک شرکت های مادر تخصصی تا آخر آذر ۱۳۸۳

شرکت مادر تخصصی	تعداد سهام	درصد	ارزش فروش ناخالص (میلیون ریال)	درصد
سازمان خصوصی سازی	۵۰٫۰۰۰٫۹۸۱	۱۴٫۴۳	۲۲۸٫۵۰۳	۴٫۵۴
سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران	۹۲٫۷۳۸٫۵۵۴	۲۶٫۷۶	۳۰۵٫۰۳۹	۶٫۰۷
ساتکاب	۱۱٫۳۸۶٫۷۶۵	۳٫۲۸	۹۴٫۰۵۸	۱٫۸۷
سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران	۱۳۵٫۴۱۲٫۹۵۷	۳۹٫۰۷	۳٫۹۳۳٫۷۰۶	۷۸٫۲۲
شرکت ملی صنایع پتروشیمی	۳۰٫۰۸۵	۰٫۰۰۸	۲۵۰	۰٫۰۰۵
شرکت مخابرات ایران	۵۶٫۹۸۱٫۸۶۰	۱۶٫۴۴	۴۶۷٫۴۵۵	۹٫۲۹
بازرگانی دولتی ایران	۱۰٫۰۰۰	۰٫۰۰۲	۳۰	۰٫۰۰۰۵
جمع	۳۴۶٫۵۶۱٫۲۰۲	۱۰۰	۵٫۰۲۹٫۰۴۱	۱۰۰

تعداد سهام و ارزش واگذاری به تفکیک روش واگذاری تا آخر آذر ۱۳۸۳

روش واگذاری	تعداد سهام	درصد	ارزش فروش ناخالص (میلیون ریال)	درصد
بورس	۳۴۴,۱۰۹,۷۲۷	۲۹/۹۹	۵,۰۱۱,۰۹۲	۶۴/۹۹
مزایده	۲,۴۵۱,۴۷۵	۷۱/۰	۱۷,۹۴۹	۳۶/۰
مذاکره	-	-	-	-
جمع	۳۴۶,۵۶۱,۲۰۲	۱۰۰	۵,۰۲۹,۰۴۱	۱۰۰

ب:وظایف بودجه ای سازمان خصوصی سازی در سال ۱۳۸۳

- میزان مصوب درآمد عمومی ناشی از فروش سهام دولتی به بخش خصوصی و غیر دولتی بموجب قوانین بودجه ای در سالهای ۱۳۸۱ و ۱۳۸۲ به ترتیب ۶۰۰۰ و ۷۰۰۰ میلیارد ریال بوده است.
- این رقم در قانون بودجه سال جاری، ۱۲۰۰۰ میلیارد ریال تصویب شده است.
- میزان تحقق درآمد عمومی ناشی از فروش سهام دولتی دو سال گذشته به ترتیب ۱۰۵۰ و ۵۰۰۶ میلیارد ریال یعنی ۱۷/۵ و ۷۱/۵ درصد نسبت به میزان مصوب بوده است.
- برای تحقق ۱۲۰۰۰ میلیارد ریال درآمد عمومی مصوب ناشی از فروش سهام دولتی در سال جاری می بایست مطابق احکام ماده ۱۹ قانون برنامه سوم، دوبرابر این میزان یعنی ۲۴۰۰۰ میلیارد ریال واگذاری به صورت نقدی صورت پذیرد.
- از مجموع ۹۰۱۴ میلیارد ریال واگذاری سال ۱۳۸۲، ۸۷۳۷ میلیارد ریال یعنی ۹۶/۹ درصد آن از فروش ۵ شرکت صدر، سیمان خوزستان، پتروشیمی اراک، سیمان خاش و آذراب حاصل شده است و ۳/۱ درصد بقیه از فروش ۴۷ شرکت دیگر عاید گشته است.
- فروش شرکتهای بزرگ به روش نقد و اقساط صورت می پذیرد بدین ترتیب که ۴۰ درصد ثمن معامله بصورت نقدی و ۶۰ درصد باقیمانده طی دو یا سه سال دریافت می شود، بدین ترتیب برای تحقق ۲۴۰۰۰ میلیارد ریال عایدی از محل واگذاریها، در سال جاری باید ۶۰۰۰۰ میلیارد ریال سهم دولتی عرضه شود.
- با توجه به اینکه حدود ۱۰۰۰ میلیارد ریال از محل اقساط فروش سال گذشته سازمان در سال جاری وصول خواهد شد و حدود ۱۰۰۰ میلیارد ریال دیگر از محل فروش نقدی (سهام تدریجی) عاید می شود که با کسر این دو رقم از ۱۲۰۰۰ میلیارد ریال درآمد مصوب خزانه در سال جاری و اعمال روش محاسبه فروش نقدی، اقساطی نسبت به بقیه درآمد، می توان چنین نتیجه گیری کرد که برای تحقق وظیفه پیش بینی شده در قانون بودجه سال جاری، ۲۰۰۰ میلیارد ریال سهم تدریجی و ۵۰۰۰۰ میلیارد ریال سهم غیر تدریجی باید عرضه شود.
- ملاحظه می شود که در صورت تحقق این امر، عرضه سهام در سال جاری نسبت به سال گذشته ۵۵۴/۷ درصد رشد خواهد داشت. همچنین در چنین صورتی، تنها در سال جاری حدود ۲/۵ برابر مجموع سهام واگذار شده در ۱۳ سال گذشته (البته با احتساب ارزش روز واگذاری آن سهام) باید سهم عرضه شود.

بخش ششم :

بستر سازی در اجرای سیاست خصوصی سازی

علاوه بر تکالیف سازمان خصوصی سازی در ارتباط با برنامه سوم توسعه، به منظور ایجاد فضای مناسب و بستر لازم در انجام برنامه خصوصی سازی، این سازمان اقدام به برگزاری همایش ها و کارگاه های آموزشی زیر نموده است:

- ۱- اولین همایش "چشم انداز خصوصی سازی در ایران" با همکاری و مشارکت مؤسسه GTZ در دیماه ۱۳۷۹.
 - ۲- کارگاه آموزشی "سازمان دهی خصوصی سازی" در حاشیه اولین همایش چشم انداز خصوصی سازی در دیماه ۱۳۷۹.
 - ۳- کارگاه آموزشی "روش های ارزشیابی سهام در فرآیند خصوصی سازی" در خرداد ماه ۱۳۸۰.
 - ۴- کارگاه آموزشی "شفاف سازی در فرآیند خصوصی سازی" در دیماه ۱۳۸۰.
 - ۵- دومین همایش "چشم انداز خصوصی سازی در ایران" با همکاری و مشارکت مؤسسه GTZ در اردیبهشت ماه ۱۳۸۱.
 - ۶- کارگاه آموزشی "ساختار کارآمد قانونی برای تجدید ساختار خصوصی سازی آب و برق و ارتباطات" در حاشیه دومین همایش چشم انداز خصوصی سازی در اردیبهشت ماه ۱۳۸۱.
 - ۷- کارگاه آموزشی "نقش بانکهای سرمایه گذاری در فرآیند خصوصی سازی در ایران" در آذرماه ۱۳۸۱.
 - ۸- همایش "طرح الگوی خصوصی سازی در ایران" در بهمن ماه ۱۳۸۲.
 - ۹- اولین اجلاس سران خصوصی سازی کشورهای عضو اکو با مشارکت دبیرخانه سازمان اکو با عنوان "خصوصی سازی و توسعه بخش خصوصی در کشورهای عضو اکو" در تیر ماه ۱۳۸۳.
- برپای این قبیل همایش ها و کارگاه های آموزشی که در حوزه های مختلف قابل واگذاری به بخش خصوصی و یا تعاونی تشکیل می شود، تلاش در جهت فراهم کردن بسترهای لازم برای خصوصی سازی و تنظیم و تدوین پایه های قانونی و مقرراتی مورد نیاز و نیز دستیابی به راهکارهای اجرایی لازم است و گامهایی برای تحقق شعار خصوصی سازی در خدمت توسعه اقتصادی تلقی می گردد.

بخش هفتم :

چالشهای فراروی - الزامها و نیازها

الف - چالشهای فراروی

- علیرغم اقدامات فراوان، سازمان خصوصی سازی صرفاً موفق به محقق ساختن بخش اندکی از اهداف درآمدی مندرج در بودجه های سنوات اخیر کشور شده است.
- در حال حاضر تعداد کثیری از شرکتهای دولتی که مصوبات قانونی لازم اخذ نموده اند در دستور کار سازمان خصوصی سازی برای تعیین قیمت پایه سهام و واگذاری قرار دارند.
- تعداد، تنوع، وضعیت ساختاری هر شرکت، تخصصی و زمان بربودن امر قیمت گذاری سهام، تکالیف بودجه ای، حضور خریداران و میزان اشتیاق آنان به خرید سهام دولت، مشکلات بازار سرمایه کشور و مسایل سیاسی، امنیتی و اجتماعی اثر گذار بر روی آن و سایر موارد از این دست، تنهانمونه ای از عوامل فراوانی هستند که در حوزه خصوصی سازی تاثیر گذار هستند.
- تنوع متغیرها منجر به گستردگی حوزه های تصمیم و اجرا در امر خصوصی سازی شده است.
- بسیاری از تنگناهای موجود عوامل برونی تلقی می شوند و در اختیار نهاد مجری نیستند.

ب - الزامها و نیازها

- تعریف دقیق از دامنه شمول خصوصی سازی
- گسترش دامنه شمول بر مبنای بازتعریف اصل ۴۴ قانون اساسی

- تقویت نهاد مجری و یکپارچه نمودن نهاد سیاستگذار و ناظر
- انعطاف بخشیدن و گسترش سازو کار اجرایی از جمله روشهای خصوصی سازی
- بازنگری در سازو کار و ضوابط نحوه مصارف وجوه حاصله از خصوصی سازی
- تقویت ضمانت اجرایی و پایه های قانونی
- توجه به نقش سرمایه های خریداران مالی و استراتژیک – طرف تقاضا
- بسط بازار سرمایه و ایجاد فرصتها و ابزار تجهیز منابع مالی خریداران